

Inhoud

Vooraf	9
1. Op zoek <i>De wijzen uit het oosten (Matteüs 2:1-12)</i>	11
2. Het geheim van het geluk <i>De vrouw uit Sichar (Johannes 4:1-30, 39-42)</i>	19
3. Kom uit je boom! <i>Zacheüs (Lucas 19:1-10)</i>	28
4. Door het dak naar Jezus <i>De gehandicapte man en zijn vrienden (Marcus 2:1-12)</i>	37
5. Bij het oog van de naald <i>De jonge rijkwaard (Marcus 10:17-27)</i>	47
6. Terug naar af <i>Nikodemus (Johannes 3:1-17; 7:45-52; 19:38-42)</i>	57
7. Opnieuw beginnen <i>De betrapte vrouw (Johannes 8:2-11)</i>	68
8. Je hoeft niet meer te huilen! <i>De weduwe van Naïn en haar zoon (Lucas 7:11-17)</i>	77

9. Meelopen of navolgen?	87
<i>De mensen rondom Jezus (Lucas 14:25-33)</i>	
10. Wat maak je je toch druk!	96
<i>Marta van Betanië (Lucas 10:38-42)</i>	
11. Verkwisting?	105
<i>Maria, de zus van Marta (Marcus 14:1-11)</i>	
12. Met Christus onderweg	115
<i>Kleopas en zijn vriend (Lucas 24:13-35)</i>	

Vooraf

Dit boek bevat twaalf bijbelstudies over mensen die Jezus hebben ontmoet. In sommige hoofdstukken wordt duidelijk hoe die ontmoeting met Jezus het keerpunt van hun leven werd. Andere hoofdstukken gaan over de kosten van het discipelschap en de praktijk van het christelijke leven. In deze bijbelstudies komen wezenlijke vragen aan de orde die nog altijd actueel zijn, zoals: Hoe kunnen we van Christus getuigen? Welke invloed heeft ons karakter op onze geloofsbeleving? Welk verband bestaat er tussen zonde en ziekte, vergeving en genezing? Hoe is God betrokken bij ons verdriet?

Elk hoofdstuk is gebaseerd op één bijbelgedeelte, dat wordt toegelicht en geactualiseerd. Ik ga ervan uit dat men eerst dat bijbelverhaal leest en pas daarna het hoofdstuk! Eerder bleken deze uitgewerkte bijbelstudies in het kringwerk zinvol te functioneren. Daarvoor zijn ook de gespreksvragen aan het eind van elk hoofdstuk bedoeld.

Een ontmoeting met Jezus – nu niet meer van aangezicht tot aangezicht, maar bemiddeld door het Woord en de Heilige Geest – brengt nog altijd een keerpunt in ons leven. Ik hoop dat dit boek velen mag helpen om het geloof in God te vinden en om te leven als discipel van Jezus Christus.

Deze schetsen vinden hun voorgeschiedenis in een bijbelstudie-week op het conferentiecentrum 'De Burght' in Haamstede. Het zevende hoofdstuk is een bewerkte radiopreek die eerder door de Evangelische Omroep werd uitgezonden. Ik draag dit boek op aan mijn oudste dochter als dank voor de jaren waarin ze mijn trouwe metgezel was als ik elders een kerkdienst leidde.

L.M. Vreugdenhil

DE WIJZEN UIT HET OOSTEN

De wijzen uit het oosten,
die komen van zo ver,
de wijzen uit het oosten,
geroepen door de ster,

zij gaan de Koning zoeken,
gaan met elkaar op weg;
maar zonder gids of boeken,
waar komen zij terecht?

Zij laten zich maar leiden,
de ster gaat immers voor;
op hun kamelen rijden
zij vele landen door.

Zij vinden en aanbidden
de Koning van 't heelaal;
zij vinden Hem temidden
van beesten in een stal.

Hun kostbaarheden geven
zij eensgezind aan Hem;
de rijkdom van hun leven
ligt hier in Betlehem.

Na al wat zij doorstonden,
aan 't einde van hun tocht,
zijn zij nu zelf gevonden -
het Kind heeft hen gezocht!

Bij Matteüs 2:1-12

Melodie: Liedboek Gezang 482

1. Op zoek

De wijzen uit het oosten

Matteüs 2:1-12

In Israël wordt de geboorte van Jezus aangekondigd door de engelen die aan de herders verschijnen. Maar Jezus is niet alleen de Messias van Israël, Hij is ook de Redder van de wereld. Ook in de wereld, onder de volken, laat God zijn geboorte melden; nu door de verschijning van de ster. Zowel de engelen als de ster roepen op om op reis te gaan. Naar Betlehem, naar het Koningskind.

De wijzen uit het oosten kwamen waarschijnlijk ergens uit het gebied van Eufraat en Tigris vandaan, het vroegere Babylonische Rijk. Misschien zelfs van nog verder weg, uit Perzië, het huidige Iran. In elk geval hadden zij in hun land een hoge positie en grote welstand. Dat blijkt wel uit de royale geschenken die ze meebrachten. De traditie dat het drie koningen waren, is gebaseerd op de profetie van Jesaja (60:1-6), hun aantal werd afgeleid uit het drievoudige geschenk: goud, wierook en mirre. Matteüs noemt echter geen getal en spreekt ook niet over koningen maar over wijzen. We moeten denken aan geleerden, aan mensen die verstand hadden van het verband tussen de bewegingen van de sterren en het leven van de mensen. Het geloof daarin was toen sterk verbreid onder de oosterse volken. Astrologen golden daarom als zeer belangrijke mensen.

Bovendien leefden in die tijd over de hele wereld messiaanse verwachtingen. De hoop dat er spoedig een heilskoning zou komen om de wereld te redden, zat overal in de lucht. Daarvan zijn veel getuigenissen uit de volkenwereld te vinden. Als de wijzen op een bepaald moment een bijzonder verschijnsel aan de nachtelijke hemel waarnemen, brengen zij dat in verband met die messiaanse verwachtingen. Daarom gaan ze op reis, de ster achterna. Op zoek naar de Koning.

In het voetspoor van Abraham gaan de wijzen op weg, uit de duisternis van hun heidendom naar het licht van Christus, de weg van het geloof. Ja, als er iets is, waardoor deze wijzen opvallen, dan is dat wel hun geloof. Hun vasthoudend geloof, ondanks alle afknappers. Ze hebben een onuitblusbaar verlangen om de nieuwgeboren Koning te vinden en te aanbidden. God heeft dit verlangen zelf door de verschijning van de ster in hun hart gewekt, Hij sprak hen aan in hun eigen taal. Daarom gaan ze nu op reis. Wat een onderneming! Een wekenlange tocht door barre woestijnen heen en met vele gevaren. Ze hebben het er voor over, als ze de Koning maar vinden!

Terug! Terug! Terug!

Het wordt hun echter niet gemakkelijk gemaakt om Jezus te vinden. Ze zijn tot de overtuiging gekomen dat ze in Judea moeten zijn. Dus in Jeruzalem, concluderen ze. Maar in het paleis van Herodes is niets bijzonders aan de hand. Niemand kan hun daar iets vertellen over een 'Koning der Joden' die geboren zou zijn. Dat is de eerste teleurstelling. Vervolgens schijnt de ster ook al niet meer. Dat is teleurstelling nummer twee. Ten slotte zijn daar de overpriesters en de schriftgeleerden die speuren in de boeken van de Heilige Schrift naar de plaats waar de Messias geboren zou worden. En feilloos kunnen ze het aanwijzen bij de profeet Micha: het zal in Betlehem zijn (Micha 5:1). Maar het lijkt wel of deze Joodse bijbelkenners zelf de laatsten zijn die het geloven. Ze verzetten in elk geval geen voet in de richting van Betlehem. Kun je je een grotere desillusie voor de wijzen voorstellen?

Toch zijn ze op al die teleurstellingen niet afgeknapt. In geloof en gehoorzaamheid aan de Schrift gaan ze de weg van Jeruzalem naar Betlehem. In Jeruzalem, de stad van het licht, is het donker. De kandelaar van Gods openbaring is er wel, maar hij staat onder de korenmaat van het ongeloof. Hoewel de schrift-

geleerden de weg naar Betlehem wijzen, wordt die weg door hun persoonlijke houding geblokkeerd. Ze zijn wegwijzer en sta-in-de-weg tegelijk.

Desondanks gaan de wijzen naar Betlehem, naar de plaats waar de bijbel van spreekt. In de duisternis van hun teleurstellingen vertrouwen ze op het Woord van God. En dan zien ze plotseling ook de ster weer stralen. Het lijkt wel of de ster hun een vriendelijke knipoog geeft en zegt: 'Toe maar, ga door, je bent op de goede weg!' Wat een bemoediging! Wat een vreugde!

Teleurgesteld en ontnuchterd komen ook vandaag de dag veel mensen tot de ontdekking dat het juist op de plaatsen waar je het licht verwacht, zo donker is. Bijvoorbeeld bij mensen die de bijbel kennen. Bij kerkmensen, die alles van Jezus afweten, maar nog nooit zelf naar Hem toe gegaan zijn. Die in elk geval niet met Hem leven. Hoeveel zoekers zouden er niet juist op kerkmensen zijn afgeknapt?

Toch, als het je werkelijk ernst is om de Koning te zoeken, dan zul je Hem vinden. Kijk maar naar de wijzen. In hun duisternis, waarbij geen ster meer schijnt, vertrouwen ze op de woorden van God. Gehoorzaam gaan ze de weg die de Schrift wijst. Wie deze weg gaat en zich niet laat ontmoedigen, zal vast en zeker vinden. In feite is dat al geloof, nog voordat je het zelf voor geloof kunt houden. Søren Kierkegaard schreef eens in zijn dagboek: 'Geloven is eigenlijk voortgaan langs de weg, waar alle menselijke wegwijzers wijzen: Terug! Terug! Terug!'

De grootste desillusie?

Op die weg vinden de wijzen uit het oosten de Koning. Maar hoe? Zou dat niet de allergrootste desillusie zijn? Geen spoor-tje van koninklijke waardigheid is aan Hem te bekennen. Laat

staan van Goddelijke waardigheid. Zijn moeder is een eenvoudige vrouw uit het volk. Zijn vader een timmerman. Kan dit kind de nieuwgeboren Koning zijn die de wereld komt redden?

Op middeleeuwse schilderijen zie je het kind Jezus in de kribbe altijd met een aureool, een stralenkrans, om zijn hoofd. Je hoeft niet te raden, je weet onmiddellijk wie Jezus is. Maar in werkelijkheid was er natuurlijk niet zo'n stralenkrans. Van de aardse Jezus geldt veeleer wat de profeet al van Hem zei: 'Hij had gestalte noch luister, dat wij Hem zouden hebben aangezien. Noch gedaante, dat wij Hem zouden hebben begeerd. Hij was veracht . . .' (Jesaja 53:2-3). Een klein jongetje uit de armenbuurt van Betlehem, dat is alles wat de wijzen aantreffen na hun lange reis. Toch knielen ze voor Hem neer om Hem te aanbidden. En ze bieden Hem het beste, het kostbaarste aan, dat ze hebben meegebracht: goud, wierook en mirre. Geschenken waarmee je een koning hulde bewijst.

Hoe meer ik hier over nadenk, des te meer verwonder ik mij over het geloof van deze wijzen. Zo'n groot geloof, is dat niet een enorme prestatie? Nee, toch niet. Geloof is nooit een prestatie. Geloof is een gave van God. Als het anders was, waren de wijzen uit het oosten nooit in Betlehem aangekomen. Dan waren ze beslist vanaf Jeruzalem linea recta teruggegaan naar hun land. En misschien nog wel veel eerder. Maar hun geloof was een gave van God, die hen al gevonden had voor zij Hem konden zoeken.

In Jezus Christus is God tot ons gekomen. Dat is het Kerstevangelie. De verhalen daar omheen, over de herders en de wijzen, zeggen ons dat ook wij tot Jezus moeten gaan en door Hem tot God, de weg van het geloof. Het wonder dat God in Christus tot ons is gekomen, dat is genade, enkel genade! Het is Gods gave, Gods werk! Maar ook het wonder dat er mensen tot Jezus gaan en door Hem tot God, is niet minder een geschenk van Gods genade! Het wonder van het geloof, ook dat is Gods gave, Gods werk!

Dat schept ruimte voor mensen die het moeilijk vinden om te geloven! Velen gaan gebukt onder het gevoel dat de prestatie van het geloof voor hen te hoog gegrepen is, dat ze het nooit zullen kunnen opbrengen. Dit verhaal mag voor zulke mensen een ster zijn die de weg wijst. Het zegt: blijf zoeken, ook al is het duister van twijfel en teleurstelling om je heen. Houd je vast aan wat geschreven staat in de bijbel, zoals de wijzen. Op die weg komt de Heer je tegemoet. Geef het niet op, want God zelf schenkt je het geloof. Maar bedenk dat Hij het meestal geeft op de manier van: 'Zoekt en gij zult vinden' (Lucas 11:9).

Het is genade dat God in Christus tot ons gekomen is. En het is ook genade van God wanneer wij tot Hem komen. Daarom is het geloof voor niemand onbereikbaar. Het is immers niet een kwestie van aanleg of karakter, van verstand of ontwikkeling, van opvoeding of milieu. Een hoogstaande moraal of vlekkeloze levenswandel zijn geen voorwaarde om tot geloof te kunnen komen. 'Het is niet uit werken, opdat niemand roeme' (Efeziërs 2:9). Het is enkel genade, want het geloof is een geschenk van God. Schitterend bracht Geert Boogaard dit geheim van het geloof onder woorden in twee korte gedichtjes: 'Ik kon het niet en deed wat ik niet kon, omdat het was begonnen, eer ik ermee begon.' En: 'Dat ik in God geloof is een wonder, net zo bijzonder als op een onvruchtbaar stuk land een schoof' (*Alles om niet*, blz. 26 en 27).

Drie manieren van zoeken

De wijzen zochten en vonden de Koning. In ditzelfde verhaal is echter sprake van nog twee andere manieren waarop Jezus wordt gezocht. De Joodse leiders en koning Herodes zoeken Hem ook, maar wel met een heel andere motivatie. De wijzen zoeken Jezus om Hem te aanbidden. *Herodes* zoekt Hem ook, maar dan om Hem te doden. Nu de messiaanse Koning geboren is, voelt Herodes zijn eigen troon wankelen. En in zekere

zin niet ten onrechte. Wie Jezus wil aanbidden, kan niet zelf hoog op zijn troon blijven zitten. Die moet zich buigen, heel diep!

Sinds oude tijden wordt in Betlehem een grot aangewezen, waarvan men zegt dat dit de stal was waarin Christus geboren werd. Boven die plaats is de beroemde geboortekerk gebouwd. Toen ik daar destijds een bezoek bracht, ontdekte ik dat je die grote kerk alleen maar kunt binnenkomen door een klein deurtje dat zo laag is, dat je er slechts bukkend door kunt. Onze gids vertelde dat de grote deur op een bepaald moment was dichtgemetseld om te voorkomen dat er nog langer Arabieren met hun kamelen in de kerk zouden komen en overlast veroorzaken. Willen ze er nu in, dan moeten ze, net als iedereen, een buiging maken. Door de knieën. Dat laten ze wel uit hun hoofd! Intussen is hier een treffende symboliek ontstaan. De enige manier om bij het Kind van Betlehem te komen, is door te bukken. Door je te verootmoedigen en Hem als Koning te erkennen. Herodes wil niet van zijn troon af en blijft daarom buiten staan. Maar de wijzen buigen zich en zij vinden de Koning.

Ook de *schriftgeleerden* zoeken Jezus. Ze zoeken Hem in de bijbel en weten daardoor al veel van Hem af. Feilloos kunnen ze zijn geboorteplaats aanwijzen bij de profeet Micha (5:1). Maar ze verzetten geen voet in de richting van Betlehem. Hier blijkt dat je van alles over Jezus kunt weten, zonder dat je jezelf ooit aan Hem hebt toevertrouwd. Ook de schriftgeleerden zijn eigenlijk koningen. Ongekroonde koningen, die net als Herodes niet willen buigen voor de ware Koning der Joden.

Wat is het dwaas om niet voor Jezus van je troon af te willen gaan! En hoe onverstandig zijn ook zij, die wel veel van Hem weten, maar toch bij Hem uit de buurt blijven! Zo'n houding zal niemand lang vol kunnen houden. Op zijn langst zo kort als het leven lang is, en dat is dus maar heel kort. En eenmaal zul-

len toch alle mensen voor Jezus knielen, als het niet van harte is, dan tegen wil en dank (Filippenzen 2:10-11).

Hoe wijs zijn daarom die *wijzen uit het oosten*. Die zogenaamde 'drie koningen', die in feite helemaal geen koningen zijn en dat zelfs niet eens willen zijn. Zij zijn juist gekomen om de Koning der koningen te aanbidden. Daarom bieden ze Hem hun koninklijke geschenken aan. Het goud, de wierook en de mirre worden wel uitgelegd als symbolen van rijkdom, aanbedding en liefde. In deze geschenken geven de wijzen eigenlijk *zichzelf*. En daar gaat het nog steeds om.

Voor bezinning en gesprek:

1. Is er in uw eigen leven een tijd geweest waarin u 'op zoek' was? Hoe is dat verlangen ontstaan en hoe ging het toen verder?
2. Hoe kunnen wij, persoonlijk en als gemeente, meer wegwijzer en minder sta-in-de-weg zijn voor mensen die nog op zoek zijn?
3. Kerkmensen die van alles over Jezus weten, maar zich nooit persoonlijk aan Hem hebben toevertrouwd – herkent u dat probleem? Hoe moeten we daarmee omgaan?
4. Het geloof is Gods gave, maar Hij geeft het op de manier van: 'Zoekt en gij zult vinden.' Hoe verhouden zich Gods genade en onze verantwoordelijkheid? (Zie b.v. Filippenzen 2:13).
5. Als wij Christus werkelijk Koning laten zijn, wat verandert er dan in onze manier van leven? Hoe ziet ons leven er dan uit?
6. De wijzen bieden het Kind goud, wierook en mirre aan. Zo maken zij duidelijk dat hun rijkdom, aanbedding en liefde aan de Here Jezus toebehoort. Hoe kunnen wij dat nu tot uitdrukking brengen?

ZIJ WAS OP ZOEK NAAR HET GEHEIM

Zij was op zoek naar het geheim
van het geluk, dat zij niet kende,
haar dagen waren vol ellende;
'Opnieuw mislukt' was het refrein
dat zich herhaalde in haar leven.
Ze was een afgedankte vrouw,
vijf mannen werden haar ontrouw,
maar God had haar niet afgeschreven.

Toen Jezus bij de Jacobsbron
vol liefde tot die vrouw zich wendde
en zij Hem als profeet erkende
in het gesprek dat zich ontspoon,
kwam er een nieuwe vreugde dagen:
het levend water, het geheim
van het geluk, bleek Hij te zijn,
die antwoord gaf op al haar vragen.

De Heer liet haar niet zomaar gaan,
maar Hij vergaf haar al haar zonden,
goot liefde-olie in haar wonden –
Barmhartige Samaritaan!
Zij hoefde niet meer schuw te hopen
op iemand die haar liefde schonk.
Sinds zij het Levend Water dronk,
ging er een nieuwe toekomst open.

Bij Johannes 4:1-42

Melodie: Psalm 17